

Rakennus- ja ympäristölautakunta**19.10.2020****AIKA** 19.10.2020 klo 16:00 - 17:50**PAIKKA** Kaupungintalon valtuustosali**KÄSITELLYT ASIAT**

§	Otsikko	Sivu
68	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	193
69	Pöytäkirjan tarkastajat	194
70	Rakennusrekisterin päivitysprojekti	195
71	Suunnittelutarveratkaisu (20-18-SUU) kiinteistölle 977-403-2-65	196
72	Lausunnon antaminen Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle Tuomiperän tuulivoimaloiden poikkeamis- ja rakennuslupapäätöksistä 28.4.2020 § 12-27. Poikkeamispäätösten ja rakennuslupien hakijana: TM Voima Tuomiperä Oy.	199
73	Viranhaltijapäätökset	210

Rakennus- ja ympäristölautakunta**19.10.2020****OSALLISTUJAT**

	Nimi	Klo	Tehtävä	Lisätiedot
LÄSNÄ	Autio Markku	16:00 - 17:50	Puheenjohtaja	
	Rahkola Tapio	16:00 - 17:50	Varapuheenjohtaja	
	Isosalo Helena	16:00 - 17:50	Pöytäkirjan tarkastaja	
	Huuha Maija	16:00 - 17:50	Pöytäkirjan tarkastaja	
	Nisula Kari	16:00 - 17:50	Jäsen	
	Palola Jani	16:00 - 17:50	Varajäsen	
	Haapakoski Paula	16:00 - 17:10	Kaupunginhallitus	§ 68-71
	Koistinaho Tapio	16:00 - 17:50	Pöytäkirjanpitäjä, esittelijä	
	Nivala Iiris	16:00 - 17:50	Esittelijä	
	Jokitalo Markus	16:00 - 16:20	Rakennustarkastaja	§ 68-70
POISSA	Tikkanen Mailis		Jäsen	
	Hietala Hannu		Jäsen	

LÄSNÄOLO- JA PUHEOIKEUS

ALLEKIRJOITUKSET

Markku Autio
PuheenjohtajaTapio Koistinaho
Pöytäkirjanpitäjä

KÄSITELLYT ASIAT68 - 73

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS**20.10.2020**

Helena IsosaloMaija Huuha

PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVILLÄPöytäkirja asetetaan nähtäville Ylivieskan kaupungin kotisivuille
21.10.2020 09:00

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Rakennus- ja ympäristölautakunta 19.10.2020 § 68

Hallintosäännön 135 §:n mukaan kokouskutsu lähetetään, mikäli mahdollista, vähintään kolmea (3) päivää ennen kokousta. Kokouskutsu on lähetetty 16.10.2020.

Kuntalain 103 §:n mukaan toimitella on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Ympäristöpäällikkö: Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA: Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjan tarkastajat

Rakennus- ja ympäristölautakunta 19.10.2020 § 69

Ympäristöpäällikkö: Tämän kokouksen pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan Helena Isosalo ja Maija Huuha.

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA: Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Helena Isosalo ja Maija Huuha.

Rakennusrekisterin päivitysprojekti

Rakennus- ja ympäristölautakunta 19.10.2020 § 70

Ylivieskan kaupunki on käynnistämässä rakennusrekisterin päivitysprojektin. Projekti on tarkoitus toteuttaa vuosina 2021-2024. Projektin tavoitteena on saada rakennusrekisterit ajantasalle. Ajantasaiset rakennusrekisteritiedot ovat tärkeitä mm. rakennusvalvonnalle, maankäytön suunnittelulle ja pelastustoimelle. Päivitetyt rakennusrekisterit myös lisäävät kiinteistöverotuloja kunnalle sekä lisäävät kuntalaisten tasavertaisuutta verotuksessa, kun kaikki kiinteistöverotuksen piiriin kuuluvat rakennukset saadaan rekistereihin.

Kiinteistöjen omistajien kiinteistöveroilmoituksen tarkastus- ja ilmoitusvelvollisuudesta huolimatta kiinteistöverotuksessa on paljon puutteita. Myös kunnalla on velvollisuus pitää rakennusrekisterit kunnossa. Rekistereiden puutteet johtuvat mm. järjestelmämuutosten tiedonsiirtovirheistä, luvattomasta rakentamisesta/rakennusten purkamisesta sekä vanhasta rakennuskannasta.

Projektisuunnitelmassa on päivitysprojektin pääperiaatteet.

Liitteenä 1 projektisuunnitelma.

Johtava rakennustarkastaja: Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää omalta osaltaan hyväksyä projektisuunnitelman ja esittää sen edelleen kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Lisäksi lautakunta valtuuttaa Markus Jokitalon viemään projektia eteenpäin.

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA: Hyväksyttiin.

Asiantuntijana kuultiin rakennustarkastaja Markus Jokitaloa.

Suunnittelutarveratkaisu (20-18-SUU) kiinteistölle 977-403-2-65

Rakennus- ja ympäristölautakunta 19.10.2020 § 71

Kiinteistön omistaja on hakenut MRL 137§:n mukaista suunnittelutarveratkaisua asuinrakennuksen ja talousrakennusten rakentamiseen. Kiinteistö sijaitsee Niemelänkylän oikeusvaikutteisella osayleiskaava-alueella sijoittuen siinä AP alueelle = pientalovaltainen asuntoalue.

Kaavamääräys: "Rantavyöhykkeen ulkopuolella rakentamisen edellytykset ratkaistaan MRL 137 §:n mukaisella suunnittelutarveluvalla. Rakennuspaikan koko vähintään 3000 m²."

Paikalle on kaavoitettu 8 rakennuspaikkaa, josta yksi on rakentunut. Rakennukset on asemapiirroksessa osoitettu keskelle kiinteistöä, matka Niemelänkyläntieltä asunnolle on n. 82 m, ja liittyminen kiinteistölle on osoitettu olevan peltoliittymän kautta.

Kiinteistölle 977-403-2-65 on varattu 3 rakennuspaikkaa ja kiinteistöille 977-403-2-182 ja 977-403-2-167 on varattu yhteensä 4 uutta rakennuspaikkaa.

Tällä hetkellä kulku kiinteistölle RNo: 2:65 on suoraan Niemelänkyläntieltä. Kiinteistön keskivaiheilla on peltoliittymä, johon on ELY:l-tä haettu liittymälaajennusta. Lausunnossa ELY katsoo, että kiinteistön peltoliittymään voi saada käyttötarkoituksen muutoksen asuinkiinteistön liittymäksi. Kiinteistöjen RNo: 2:65 ja 2:102 välinen liittymien etäisyys on KTJ:n kartan ilmakuvasta mitattuna noin 58 metriä.

Tällä hetkellä kulku kiinteistöille RNo: 2:182 ja 2:167 on omasta peltoliittymästä. Liittymä on kiinteistön RNo: 2:167 kohdalla ja se kulkee suuren ojan vartta ihan kiinteistön päähän, josta on rumpu ja kulku molemmille palstoille.

Tällä hetkellä matka kiinteistölle RNo: 2:182 on KTJ:n kartasta suurinpiirtein mitattuna 450 m.

Kiinteistöjen RNo: 2:167 ja 2:102 välinen liittymien etäisyys on KTJ:n kartan ilmakuvasta mitattuna noin 38 metriä.

Lausunnot on pyydetty kaavoittajalta ja kaavatiimiltä. Lisäksi rakennusvalvonta on kuullut Pohjois- Pohjanmaan ELYä naapurina.

Kaavoittaja ei puolla suunnittelutarveratkaisua, koska se vaikeuttaa yleiskaavan toteutumista.

Kaavatiimi velvoittaa kutsumaan kokoon palaverin, jossa kulku rakennuspaikoille voitaisiin suunnitella toteutumaan järkevästi. Palaveri pidettiin, mutta siinä ei saatu sovittua yhteistä kulkua.

ELY, naapurin lausunto: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue katsoo, että kiinteistölle 977-403-2-65 voidaan myön-

tää olemassa olevan liittymän käyttötarkoituksen muutos asuinkiinteistön liittymäksi.

Lisäksi asiasta on kuultu **naapureita**, yksi naapuri on jättänyt huomautuksen koskien rakennushanketta. "*... Suunnitelma poikkeaa yleiskaavaa ohjaavasta periaatteesta, jonka mukaan tie tehtäisiin kyseisen palstan ja asuinrakennuksen Niemelänkyläntie 470 väliin. Alkuperäinen ajatus tien paikasta kyseessä olevien tonttien välissä mahdollistaisi pääsyn omistamilleni rakennuspaikoille. Huomautan, että rakennuspaikan 977-403-2-65 suunnitelma toteutuessaan estäisi pääsyn rakennuspaikoilleni...*"

Naapurin huomautus ja lausunnot oheismateriaalissa

Taustaa

Kaavoituksen aikana on paikalla olleet silloiset maanomistajat, ja jotta tiheä, 8 asuinpaikan asuinkeskittymä on voitu kaavoittaa, on sovittu/keskusteltu yhteisestä tiejärjestelystä ja liittymästä, joka menisi kaikille 8 rakennuspaikalle. Suunnitelmana oli, että liittymä yhtyisi Niemelänkyläntiehen kiinteistöjen 977-403-2-65 sekä 977-403-2-102 välistä.

Kiinteistöjen omistussuhteet ovat nyt muuttuneet, eivätkä nykyiset kiinteistöjen omistajat ole halukkaita neuvottelemaan yhteisestä liittymästä.

12.10.2020 Käytiin neuvottelu, joissa oli mukana kiinteistöjen RNo: 2:65, 2:102, 2:182 ja 2:167 maanomistajat. Siinä kiinteistöjen RNo: 2:65 ja 2:102 olivat sitä mieltä, että heidän omistamien kiinteistöjen läpi ei tule tehdä kulkua kiinteistöille RNo: 2:182 ja 2:167, vaan kiinteistöjen omistajan tulee tehdä kulku rakennuspaikoilleen oman maansa kautta. Lisäksi kiinteistön RNo: 2:65 ostajaehdokas ilmaisi, etteivät tällä hetkellä ole aikeissa lohkoa tilasta noita kahta kaavassa osoitettua rakennuspaikkaa.

Rakennustarkastaja

Kiinteistöille RNo: 2:65, 2:102, 2:182 ja 2:167 on Niemelänkylän osayleiskaavassa osoitettu 8 rakennuspaikkaa, joista on rakentunut yksi.

Kiinteistölle RNo: 2:65 on osoitettu 3 rakennuspaikkaa.

Kiinteistöille RNo: 2:182 ja 2:167 on osoitettu 4 rakennuspaikkaa.

Kun nuo 4 rakennuspaikkaa lähtee rakentumaan, on niille saatava kulku Niemelänkyläntielle.

Vaihtoehdot kululle on joko yhteistienä kiinteistöjen RNo: 2:65 ja 2:102 välistä (vaihtoehto 1) tai sitten kiinteistön RNo: 2:167 kautta sillalla siten, että peltoliittymä laajennetaan asuinkiinteistön liittymäksi (vaihtoehto 2).

Vaihtoehto 1: Yhteinen liittymä.

- Yhteistiestä saataisiin kulku kaikille paikalle kaavoitetuille kahdek-

salle rakennuspaikalle.

- ELY on lausunnossaan todennut, että suunnittelutarveratkaisun alaiselle paikalle voitaisiin tehdä liittymälaajennus asuinkäyttöön.
- Kaavoittaja on antanut kielteisen lausunnon koskien suunnittelutarveratkaisua, koska se vaikeuttaisi alueen kaavan toteutumista. Eli rakentaminen ei täytä MRL 137 §:n mukaisia edellytyksiä: aiheuttaa haittaa alueiden käytön muulle järjestämiselle.
- Asemakaavoitettuun alueeseen on niin pitkä matka, noin 4 km, että se tuskin lähtee kaavoittumaan lähivuosien aikana.
- Maanomistajat, joiden maiden läpi tie tulisi, eivät ole halukkaita tekemään yhteistietä.

Vaihtoehto 2: Kiinteistöjen RNo: 2:167 ja 2:182 tekee oman liittymän Niemelänkyläntielle

- Koska liittymä on niin lähellä kiinteistön RNo: 2:102 liittymää, ei ole varmuutta saisiko siihen liittymälaajennusta asuinkäyttöön.
- Jos laajennuksen saa, tulee lähimmän asuinrakennuksen kujan pituudeksi n. 140 m, ja siihen pitää rakentaa silta suuren ojan yli.
- Jos ELY ei myönnä liittymälaajennusta, niin rakennuspaikat jäävät joko rakentumatta kokonaan tai maanmittauslaitos tekee tietoimituksella kulun kiinteistön RNo: 2:102 tai 2:65 kautta.
- Kiinteistöillä RNo: 2:182 ja 2:167 ei ole vireillä olevia rakennushankkeita.

Liitteenä päätösesitys ja oheismateriaalia

Johtava rakennustarkastaja: Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää myöntää suunnittelutarveratkaisun.

Lautakunta haluaa kuitenkin painottaa, että kulku voi olla myöhemmin tarpeen järjestää neljälle kaavoitetulle rakennuspaikalle hakijan kiinteistön kautta.

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA: Hyväksyttiin.

Merkittiin, että Paula Haapakoski poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen kello 17.10.

Lausunnon antaminen Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle Tuomiperän tuulivoimaloiden poikkeamis- ja rakennuslupapäätöksistä 28.4.2020 § 12-27. Poikkeamispäätösten ja rakennuslupien hakijana: TM Voima Tuomiperä Oy.

Rakennus- ja ympäristölautakunta 19.10.2020 § 72

TM Voima Tuomiperä on hakenut Maankäyttö- ja rakennuslain 171 §: mukaista poikkeamista poiketukseen kahdeksan tuulivoimalan kohdalla osayleiskaavasta. Poikkeamispäätöksessä poikkeamista haettiin:

1) Kokonaiskorkeuden nostamiseksi 210 metristä 240 metriin.
2) Kokonaistehon nostosta 30 MW:sta alle 45 MW:iin.
3) Ohjeellisesta tuulivoimalan paikasta, voimalat sijoittuvat kuitenkin kokonaisuudessaan tv-1 tuulivoimaloiden alueelle, joka on velvoittava.

4) Kokonaiskorkeuden nostamista merenpinnasta tasosta 305.000 (N2000), tasoon 335.000 (N2000).

Poikkeaminen koski koko Tuomiperän tuulipuiston osayleiskaava aluetta, ja käsitti kaikki paikalle kaavoitetut tuulivoimalat.

Lisäksi TM Voima Tuomiperä Oy on hakenut maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:n mukaista rakennuslupaa rakentaakseen Tuomiperän tuulipuistoon 8 kpl 240 metrin korkuisia tuulivoimaloita.

Päätökset 8 kpl poikkeamispäätöksiä ja 8 kpl rakennuslupapäätöksiä Ylivieskan rakennus- ja ympäristölautakunta teki 28.4.2020 § 12 - 27.

Pohjois- Suomen hallinto-oikeus on pyytänyt liitteenä olevan valituksen johdosta

1. Antamaan lausunnon

2. Liittämään asiakirjoihin alkuperäisinä tai jäljennöksinä valituksenalaisten päätösten perusteena olevat asiakirjat siltä osin kuin niitä ei ole toimitettu hallinto-oikeudelle asiakirjapyynnön 10.6.2020 yhteydessä.

3. Sisällyttämään lausuntoon luettelon asiassa hallinto-oikeudelle toimitetuista asiakirjoista, jotta asianosaiset saavat myöhemmin vastaselityspyynnön yhteydessä tietoon hallinto-oikeudessa olevan oikeudenkäyntiaineiston.

Hallinto-oikeus on pyytänyt antamaan lausunnon 14.9.2020 mennessä. Rakennusvalvonta on pyytänyt lisää aikaa 23.10.2020 saakka, joka on myönnetty.

Valitus

Perustelut vaatimuksille:

Kohta1)

Rakennus- ja ympäristölautakunnan päätökset eivät täytä maankäyttö- ja rakennuslain edellytyksiä. Lainvoimaisesta osayleiskaavasta poikkeamiselle ei ole erityisperusteita. Päätökset johtavat merkittävään rakentamiseen eikä tällaisia muutoksia tule tehdä poikkeamislupamenettelyllä.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan (171 §) kaavasta poikkeamiselle pitää olla erityinen syy. Julkisesta tausta-aineistosta ei selviä mikä on erityinen syy tai peruste poiketa lainvoimaisesta kaavasta. Konsultin tausta-aineistossa muutosperusteeksi todettiin paremmat taloudelliset tuotto-odotukset. Kun tästä huomautettiin Ylivieskan kaupungille toimitetussa palautteessa, sanamuotoa muutettiin lautakunnan päätösesitykseen. Sanamuotona oli, että poikkeamiselle on erityinen maankäytöllinen syy. On sisällöllisesti kuvaamatta ja epäselvää mikä on 1) erityinen syy 2) konkreettinen maankäytöllinen syy. Muotoilu on keinotekoinen ja näennäinen perustelu, jonka tavoitteena on noudattaa muodollisesti Ympäristöhallinnon ohjeistusta. Ohjeistuksen mukaan poikkeamisperusteeksi ei riitä teknis-taloudellinen perustelu -perustelun pitää olla maankäytöllinen.

MRL:n 171 §:n mukaan poikkeamista ei saa myöntää, jos se johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. Tuomiperän tapauksessa puhutaan merkittävästä rakentamisesta ja merkittävästä rakentamisen muutoksesta. Poikkeamispäätökset ja rakennusluvut mahdollistavat voimaloiden kokonaistehon kasvun jopa 50 prosentilla voimassa olevan kaavan kokonaistehosta. Voimaloiden maksimikorkeus nousee 30 metriä (14 % korotus voimassa olevan kaavan maksimikorkeudesta). Hankkeen alkuvaiheen YV A-tarveharkinnasta voimaloiden kokonaiskorkeus nousisi lähes 20 %.

Viimeisin voimaloiden huoltotiestösuunnitelma (esim. Ylivieskan kaupungin web-sivuilla) ei vastaa lainvoimaisessa osayleiskaavassa osoitettuja ohjeellisia tielinjauksia. Kartalla osoitetaan kokonaan uusi huoltotieverkosto, eikä sen vaikutuksia ole selvitetty lainkaan kaavaprosessin aikana, eikä poikkeamis- ja rakennuslupavaiheessa. Uusi huoltotieverkosto pirstoisi kokonaan alueen ja uusi tielinjaus halkoisi Hangaskurun suoalueen ja käytännössä tuhoaisi tunnetun teerien soidinsuon. Epäselvää on, miten sähkön siirto ulos tuulivoimapuistosta aiotaan toteuttaa uusien tieinfrasuunnitelmien myötä. Siirtoyhteydestä on esitetty eri aihioita eri vaiheissa. Yhteys ulos alueelta on vielä hahmottumatta ja tämän ratkaisun vaikutukset arvioimatta.

Kaiken alueidenkäytön yleisperiaate on, että rakentaminen ratkaistaan lähtökohtaisesti kaavalla, myös muutosvaiheessa. Tämä koskee myös tuulivoimarakentamista ja sitä olisi pitänyt noudattaa Tuomiperän tapauksessa. Ympäristöhallinnon käytännön mukaan tuulivoimaloiden korottaminen tai sijoittaminen kaavasta poikkeavalla tavalla on lähtökohtaisesti selvítettävä yleiskaavan muutoksella. Tuomiperän tapauksessa lautakunnan päätökset koskevat kaikkia voimaloita. Päätökset ovat vastoin Ympäristöministeriön ohjeistusta ja maankäyttö- ja rakennuslain tulkintoja.

Poikkeamislupamenettely ei ole oikea ja hyvä hallintotapa tehdä huomattavia muutoksia suuren mittaluokan teolliseen hankkeeseen, joka johtaa myös merkittävään rakentamiseen. Teollisen mittakaavan tuulivoimaloiden rakentamista ei voida pitää vaikutuksiltaan vähäisenä (vrt. MRL 171 §). Tuomiperän tuulivoimaloille on lainvoimainen ja ajantasainen osayleiskaava.

Ympäristöministeriö on korostanut tuulivoimaloiden korottamiseen liittyvissä ohjeissaan, että poikkeaminen koskee yksittäistapauksia. Tuomiperän tapauksessa poikkeamispäätös koskee kaikkia 8 voimalaa eli koko tuulipuistokokonaisuutta ja alueen huoltotiestä on suunniteltu kokonaan uusiksi. Muutos on merkittävä. Poikkeamispäätöksillä sivuutetaan Tuomiperän lainvoimaisen osayleiskaavan koko ohjausvaikutus, eikä niin merkittävää muutosta tulisi tehdä poikkeamismenettelyllä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n mukaan merkittävänä rakentamisena ei pidetä tuulivoimalan rakentamista asemakaavassa teollisuus- tai satama-alueeksi osoitetulle jo rakennetulle alueelle. Tuomiperän tapauksessa kyse ei ole tällaisesta tilanteesta. Kaikkien voimaloiden korotus lisää vaikutuksia laajemmalle alueelle. Analyttisesti on käsittelemättä se, kuinka voimalakorotukset vaikuttaisivat maanomistajien oikeuksiin tai etuuksiin kun esim. melu- ja välkevaikutukset laajenevat.

Rakennusvalvonnan vastine kohta 1

Maankäyttö- ja rakennuslain edellytykset poikkeamiselle ovat: (MRL 171 §)

"...Poikkeamista ei kuitenkaan saa myöntää, jos se:

1) aiheuttaa haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle;

2) vaikeuttaa luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista;

3) vaikeuttaa rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista; tai

4) johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia..."

Kaavoittaja on antanut lausuntonsa, jossa hän katsoo, että poikkeamisen mukaisista toimenpiteistä ei todennäköisesti aiheudu laajuudeltaan merkittäviä ympäristövaikutuksia. Uuden tekniikan myötä tuulivoimaloista aiheutuvan melun äänitaso ei selvitysten perusteella ylity aiempaan nähden ja tuulivoimalat sijoittuvat poikkeamishakemuksessa edelleen Tuomiperän osayleiskaavassa osoitetuille merkinnältään sitoville tv-1 –alueille. Poikkeamisen katsotaan myös edistävän osayleiskaavassa osoitetun maankäytön toteutumista.

Kaavasta poikkeamisen syy:

Koska tuulivoimatekniikka on kehittynyt, rakennushankkeeseen ryhtyvä haluaa käyttää uusinta käytössä olevaa tekniikkaa, jolla voimaloita pystytään hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti. Ei ole kannattavaa käyttää vanhaa tekniikkaa jos uudempaakin on tarjolla.

Poikkeamisen vaikutus, johtaminen merkittävään rakentamiseen ja kaikkien tuulivoimaloiden kohdalla poikkeaminen

On katsottu tarpeelliseksi vaatia uudet selvitykset :

- Selvitys vaikutuksista ympäristöön
- Tuulivoimalahankkeen meluselvitys
- Tuulivoimalahankkeen välkeselvitys
- Tuulivoimalahankkeen näkymäalueanalyysi
- Tuomiperän tuulivoimahanke näkymäalueanalyysi ja valokuvasovitteet

Lisäksi Elyltä on toimitettu: Päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA menettely) soveltamisesta yksittäistapauksessa.

Pohjois- Pohjanmaan ELY:lle on myös lähetetty lausuntopyyntö, mutta ELY ei ole ottanut kantaa koskien poikkeamista.

Näiden selvitysten pohjalta lautakunta on katsonut, että 14%:n korotus tuulivoimaloihin toki muuttaa napureiden asemaa, mutta ei olisi niin merkittävä, että sitä varten tulisi koko kaavoitusprosessi aloittaa alusta. Lisäksi myös naapurikunnissa on tehty samanlaisia päätöksiä. Tehon korotuksen ei katsottu vaikuttavan naapurien asemaan, vaan se oli osoitus siitä, että nykyaikaisella tekniikalla päästäisiin noinkin suuriin hyötyihin.

Tielinjaukset ovat kaavassa ohjeellisia. Teiden paikat määräytyvät tarkemmassa suunnittelussa, ja niihin vaikuttaa maaperä ja yhteistyö maanomistajien kanssa.

Rakentamisen ratkaiseminen lähtökohtaisesti kaavalla

Rakennushankkeet ratkaistaan lähtökohtaisesti aina kaavalla ja kaavamuutoksella. Tässä tapauksessa lautakunta katsoi, että on kyse sellaisista muutoksista, että sen vuoksi ei kannata avata koko pitkää kaavoitusprosessia uudelleen, vaan poikkeaminen on myönnettävissä edellä olevien selvitysten, naapurin kuulemisen, ja ELY:n päätöksen perusteella. **Hallintotapana** poikkeamista on myös monet ympäristökunnat käyttäneet vastaavissa tapauksissa.

Kohta 2)

Rakentamisen vaikutuksia ei ole selvitetty uskottavasti ja riittävästi. Rakentamisen ympäristölliset (ml. maisemalliset) haitat olisivat kohtuuttomat alueella. Korotettujen ja tehokkaampien voimaloiden rakentaminen vaikeuttaisi lisäksi rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista.

Päätöksenteon tueksi tehty selvitystyö on laadullisesti riittämätöntä ja se sisältää monia puutteita jopa asiavirheitä. Toisaalta selvityksissä tuodaan selkeästi esiin merkittäviä negatiivisia riskejä ja muutoksia, mutta näitä ei ole huomioitu päätöksenteossa. Aineistoista ei selviä, onko Puolustusvoimilta pyydetty lausunto korkeammista tuulivoimaloista ja niiden vaikutuksista maanpuolustukseen.

Kaikkiaan voimaloiden vaikutuksista on haluttu luoda positiivista mielikuvaa ja sitä varten on kerätty tätä tavoitetta tukeva tarkoitushakuinen ja suppea aineisto. Tuomiperän tuulivoimapuisto aiheuttaisi toteutuessaan kohtuuttomia, pysyviä ja pitkäkestoisia haittoja voimaloiden lähialueen asukkaille, eläimille ja yhteisöille.

Kaavasta poikkeamisen ja rakennusluvan tueksi hakija on teettänyt selvitysten päivityksiä ja vaikutustarkasteluja. Monelta osin ne ovat puutteelliset tai täysin riittämättömät. Selvityksissä tuulivoimatuotanto korotetuilla korkeuksilla ja isoimmilla tehoilla muuttaisi merkittävästi maisemakuvaa ja äänimaisemaa kaikissa lähikylissä. Tämä tuodaan selvästi esiin FCG:n vaikutusarviointiraportissa. Sen sivulla 6 todetaan, että

"Tuulivoimapuiston rakentaminen Ylivieskan Tuomiperän alueelle muuttaa tuulivoimapuistoalueen olemassa olevaa maisemakuvaa voimakkaasti. Rakentamisen myötä tuulivoimaloita ympäröivät lähimaisemat muuttuvat metsätalous- ja suomaisemasta rakennetuksi tuulivoimatuotantomaisemaksi. Rakennettavat tuulivoimalat ja huoltotiet muuttavat rakennuspaikan maisemakuvan tekniseksi ja moderniksi tuulivoimatuotannon maisemaksi (. . .) Maisemanmuutokset tuulivoimapuiston alueella ovat merkittäviä." Samalla sivulla jatketaan, että *"asuinrakennuksia maisemavaikutusten dominanssivyöhykkeellä oli kaikilla neljällä kylällä". Lähin asutus on noin kilometrin päässä voimalasta, joten vaikutukset asuinympäristöön ovat kohtuuttomat. Kuten vaikutusraportissa (em. s. 6) todetaan, "tuulivoimalan näkyessä pihapiiriin se hallitsee maisemaa ja maisemavaikutuksia voidaan pitää merkittävänä".*

Kuvasovitteisiin (FCG) hyödynnetyt valokuvat ovat vuodelta 2013, joten ne eivät vastaa täysin nykytilannetta. Voimala-alueen lähimmiltä kyläalueilta, Levänevalta ja Pinolasta, ei ole otettu edelleenkään yhtään kuvaa ja tehty niiden perusteella kuvasovitteita. Kuvien tekninen taso on yhä heikko. Kuvasovitteet eivät anna todellista kuvaa maisemavaikutuksista. Esimerkki kuvasovitteissa 2 ja 3 (molemmat Kantokylällä) etäisyys kuvauskohdasta lähimpään voimalaan on vain 2 km, avoimen peltoaukean jälkeen puusto on Luken korkeuskartan mukaan korkeintaan 15 metristä, voimalan napakorkeus olisi 10-kertainen puustoon nähden ja voimalan roottorin lakikorkeus olisi 240

metrissä. Kuvasovitteessa 2 vain muutama voimala hieman erottuu katselupaikalta, kuvasovitteessa 3 voimaloita ei näy lainkaan. Esitys on täysin epäuskottava, kun ottaa huomioon myös Numerolan tekemän näkemäalueanalyysin. Sen mukaan (s. 7) "alle 3 km:n etäisyydellä tuulivoimalat pääsääntöisesti dominoivat maisemaa. Näkemäalueanalyysin mukaan tällä etäisyydellä voimaloiden merkittävimmät maisemavaikutukset kohdistuvat kohdealueen eteläpuolella Kantokylän alueelle tien 800 varrelle". FCG:n kuvasovitteiden 2 ja 3 ottopaikat ovat juuri mainitun tien 800 varrella. Alle 3 kilometrin sisälle eli voimakkaan dominanssin sisälle jää Pinola, Leväneva, Kantokylä ja puolet Tuomiperää eli kaikki lähikylät.

Lentoestevalojen maisemallisten vaikutusten tarkastelu on lähinnä oletuksiin perustuvia väitteitä, eikä se pohjaudu analyttiseen vaikutustarkasteluun. Voimalakorkeuden lisäys lisää lentoestevalojen ja valo vilkkumisen näkyvyyttä lähialueilla. Kuten FCG:n raportissa todetaan, vilkkumisen maisemaa muokkaava vaikutus on voimakkainta maaseutualueilla, joilla ei ole tyypillisesti ylimääräisiä valolähteitä. Lentoestevalot ovat 4 lähikylän alueella täysin uusi valoelementti ja kun korkeuden nosto lisää niiden välkettä yhä useammassa pihapiirissä, on täysin epäuskottavaa esittää maisemavaikutuksen olevan "korkeintaan kohtalainen". Muutos on merkittävä, voimalakorotusten jälkeen vaikutusalue olisi aiempaa laajempi ja maisemahaitta siten myös aiempaa laajempi.

Ympäristöministeriö julkaisi oppaan maisemavaikutusten arvioinnista tuulivoimarakentamisessa vuonna 2016. Maisema-analyysissä ja maisemavaikutusten arvioinneissa ministeriön ohjeistusta ei mainita tai noudateta. Tämä on havaittavissa heikkolaatuisena selvitysaineistona ja sen perusteella tehdyissä epäuskottavista ja vaikutuksia vähättelevissä tulkintoissa esimerkiksi etäisyysvyöhyketarkastelussa.

Maisemavaikutuksia koskeva aineisto antaa ristiriitaista ja harhaanjohtavaa tietoa ja maisemavaikutuksia vähätellään. Korotetut voimalat lisääisivät huomattavasti maisemahaittoja. Voimalat ovat aivan eri mittakaavassa suhteessa muuhun ympäristöön ja lähialueille on nousemassa lisää vastaavan kokoluokan voimaloita. Maiseman luonne muuttuu merkittävästi, eikä sen sietokyky sitä kestä.

Vaikutusarviointi kulttuurihistoriallisesti merkittäviin kohteisiin ja maisema-alueisiin on tehty puutteellisilla, jopa virheellisillä tiedolla. Tuomiperä ja Kantokylä ovat molemmat Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavassa (2016) osoitettuja maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä, eikä tätä huomioida riittävällä vakavuudella tarkastelussa. Molemmissa kylissä on lisäksi useita maakunnallisesti merkittäviksi arvotettuja kohteita. Vaikutusarvioinnin kohdetieto on väärä (FCG:n

vaikutusarvointiraportti, s. 18, 3. kappale), eikä voimaloiden vaikutusarvointia ole tehty kaikille maakunnallisen arvoluokan kohteille. Vaikutukset kulttuuriperintöön on arvioitu kaikkiaan riittämättömästi.

Voimaloiden korotus lisää jäävaaraa alueella liikkuville ihmisille ja heidän omaisuudelle. Korkeat voimalat ja suuret roottorit sijaitsevat tieverkon välittömässä läheisyydessä ja korkeuden lisäys kasvattaa riskialueen laajuutta. Tätä ei ole riittävällä vakavuudella huomioitu vaikutustarkastelussa.

Luontovaikutuksia ei ole päivitetty ja tämä on selkeä puute. Tuulivoima-alueen lähietäisyydellä sijaitsee Iso-Honkanen-Pieni Honkanen Natura 2000 -alue. Vaikka sen suojeluperusta liittyy kasvistoon ja maastotyyppiin, on se tunnettu metsähanhien levähdyspaikka niin syys- kuin kevätmuutoilla. Aiempaa korkeammat tuulivoimalat olisivat suoraan lintujen muuttoreitillä ja voimaloiden korotus lisäisi linnustohaittoja. Tätä ei ole riittävästi huomioitu.

Viime vuosina havainnot susista ovat kasvaneet Ylivieskan alueella. Luonnonvarakeskuksen Pohjanmaan alueen susiasiantuntija Tapio Visuri arvioi paikallismediassa susimäärän kooksi vajaa 10 yksilöä. KHO:n ratkaisu (160:2019) loi haasteen selvittää tuulivoimahankkeiden vaikutukset susien elinpiiriin tai toimintaan. Tuomiperän tapauksessa tämä on sivuutettu: poikkeamis- ja rakennuslupaesitysten taustaksi tehdyissä asiakirjoissa susi-teema ei ole mitenkään esillä eikä selkeää vaikutusarvointia esitetä.

Rakennusvalvonnan vastine

Selvitysten uskottavuus ja riittävyys.

Näkymä: Rakennushankkeisiin on tehty näkymäalueanalyysit, joissa on käytetty roottorin halkaisijaltaan 175 m ja napakorkeudeltaan 152,5 m korkeita voimaloita. Kokonaiskorkeus on n. 240 m maanpinnan yläpuolella. Tuulivoimapuiston lähiympäristöstä otettuihin valokuviiin on mallinnettu tuulivoimalat.

Melu: Melumallinnoksessa on noudatettu ympäristöministeriön julkaisemaa mallinnusohjeistusta. Tulosten arvioinnissa on käytetty valtioneuvoston, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön sekä ympäristöhallinnon esittämiä ohjearvoja tuulivoimarakentamisen suunnitteluun.

Välke: Välkevaikutuksista: Tuulivoimaloiden aiheuttama välkevaikutus arvioitiin geometrisella laskentamallilla, joka huomioi auringon paikan vuoden eri aikoina, tuulivoima-alueen ja sen ympäristön maastonmuodot sekä tuuliturbiinien dimensiot. Laskennan tuloksena saadaan tietoa siitä, kuinka monta tuntia vuodessa alueen eri kohteet ovat välkevaikutuksen alaisena.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Tulosta havainnollistetaan tasa-arvokäyrästä, jonka perusteella voidaan arvioida varjostusvaikutusta tarkastelualueella. Tuulivoimaloiden välkevaikutukselle ei ole Suomessa määritelty ohjearvoja. Ympäristöministeriön ohjeissa tuulivoimapuiston suunnitteluun suositellaan käytettäväksi muiden maiden suosituksia välkemäärien osalta. Tanskassa on määritetty vuotuisen välketuntimäärän suositusarvoksi 10 h. Ruotsissa vastaava suositusarvo on 8 h ja korkeintaan 30 min päivässä. Tässä raportissa analysoitu välkevaikutus vastaa todellista odotettavissa olevaa välketuntimäärää, ja näin ollen suunnitteluohjearvona käytetään 8 tai 10 tuntia.

Rakennetun ympäristön suojeleminen.

Kaava-alueelle ei sijoitu maiseman tai kulttuuriperinnön arvokohteita tai -alueita. Lähimmät maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (Tuomiperä ja Kantokylä) sijoittuvat kaava-alueen luoteis- ja eteläpuolelle. Korotettujen voimaloiden maisemavaikutuksia Tuomiperälle ja Kantokylälle on arvioitu Vaikutustenarvioinnin täydennysraportin kappaleessa 2.2.4 Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Kuvasovitteiden valokuvat

Korotettujen voimaloiden valokuvasovitteet on tehty samoihin valokuvapohjiin kuin osayleiskaavavaiheessa, jotta voidaan vertailla korotuksen vaikutusta maisemassa. Valokuvasovitteet on tehty niin, että tuulivoimaloiden koko vastaa maiseman muiden elementtien kokoa ja antaa totuudenmukaisen kuvan voimaloiden näkyvyydestä ja mittasuhteista. Voimaloiden näkyminen maisemassa riippuu paitsi katselupisteen ja voimalan välisestä etäisyydestä, myös katselupisteen etäisyydestä näköesteeseen, esimerkiksi metsän reunaan tai rakennukseen sekä näkösteen korkeudesta. Läheltäkään tuulivoimalaa olevasta katselupisteestä ei voimalaa näy, ellei katselupisteen eteen jää riittävän laajaa avointa aluetta tuulivoimalan suuntaan.

Tuomiperän tuulivoimaloiden korotuksen vaikutusten arvioinnissa tuulivoimaloiden dominanssivyöhykkeenä on käytetty etäisyyttä, joka on 10 x voimalan napakorkeus. Lentoestevalot sijoittuvat voimaloiden konehuoneen päälle, eli noin voimalan napakorkeudelle. Napakorkeus nousee kaavoitusvaiheessa arvioidusta 15,5 metriä.

Jäävaara

Tuulivoimalan kiinteisiin rakennelmiin sekä lappoihin saattaa talviaikana muodostua jäätä voimalan toimintataukojen aikana. Kiinteisiin rakennelmiin muodostuva jää putoaa irrotessaan suoraan voimalan alapuolelle. Jäänmuodostusta esiintyy harvoin. Tuulivoimapuistoalueella liikkuu vähän ihmisiä etenkin talvisin, joten riski irtoavasta jäältä aiheutuvasta vahingosta on hyvin pieni. Olemassa olevien riskien takia on kuitenkin suositeltavaa, että alueella liikkuvat noudattavat talviaikana riittävää suojaetäisyyttä.

Alueelle tulee varoituskylttejä, mutta pyörivistä lavoista irtoava jää voi lentää kauemmas ja aiheuttaa vahinkoa. Lavoista irtoava jää kuitenkin yleensä jää roottorin halkaisijan sisäpuolelle, eli tässä tapauksessa noin 70 – 80 metrin säteelle.

Yhteenvetona voidaan todeta, että sekä tuulivoimalan lavoista irtoavasta jäästä että irtoavista osista aiheutuvat riskit ovat hyvin epätodennäköisiä. Tuulivoimaloista aiheutuneista onnettomuuksista on olemassa vähän tietoja, johtuen vahinkojen hyvin pienestä määrästä suhteessa voimaloiden lukumäärään. Muun muassa Ruotsin ympäristöoikeuden päätöksen (M 3735-09) mukaan riskit tuulivoimaloista irtoavista osista tai jäiden irtoamisesta ovat ”häviävän pienet”. Ympäristöoikeus perustelee sitä muun muassa sillä, että myös Suomea koskevan EU:n konedirektiivin 5 artiklan mukaan koneiden valmistajien on täytettävä direktiivin mukaiset turvallisuus- ja terveystvaatimukset. Lisäksi mahdollisista riskeistä on ilmoitettava käyttäjälle, mikäli sellaisia on.

Sudet

Luonnonvara- ja biotutkimuslaitoksen (LUKE) viimeisimmän susikantaraportin (Susikanta Suomessa maaliskuussa 2019) mukaan Ylivieskan Tuomiperän läheisyyteen sijoittuu kahden susilauman reviirit (Nivalan reviiri ja Pulkkilan reviiri). Otteet LUKEn raportista näiden reviirien osalta ovat hakijan vastineessa naapurien huomautuksiin Ylivieskan rakennus- ja ympäristölautakunnalle liitteessä 1. Julkisen aineistojenkartat ovat yleispiirteisiä, mutta rakennushankkeeseen ryhtyvän asiantuntijat ovat tutustuneet raportin aineistona käytettyyn tarkempaan susihavaintoaineistoon (salassapidettävä, ei julkinen) ja sen perusteella susia liikkuu Tuomiperän alueella, mutta kaava-alue ei ole kummankaan susilauman ydinreviirialuetta, eikä siis lisääntymis- ja levähdyspaikkojen aluetta.

Luontovaikutukset

Iso-Honkanen-Pieni Honkanen Natura 2000 –alue sijoittuu noin 3 kilometrin etäisyydelle Tuomiperän kaava-alueesta ja 3,4 kilometrin etäisyydelle lähimmästä voimalapaikasta.

Tuulivoimapuiston vaikutukset Natura-alueelle on arvioitu kaavoitusvaiheessa, eikä voimaloiden korottaminen muuta tuota vaikutusten arviointia eikä vaaranna Natura-alueen suojeluperusteita. Tuomiperän tuulivoimapuisto ei sijoitu muuttolinnuston päämuuttoreitille. Tuulivoimaloiden korotuksen myötä voimalan korkeus ja roottoriympyrä hieman kasvaa, jolloin potentiaalinen törmäysala myös hieman kasvaa. Törmäykset on arvioitu hyvin satunnaisiksi, eikä törmäysalan kasvaminen olennaisesti muuta tätä arviota.

Kohta 3)

Tuulivoimapuistojen yhteisvaikutuksia ei ole selvitetty riittävästi. Tuomiperän kaava-alueen lähiympäristöön on suunnitteilla useita tuulivoimapuistoja (mm. Puutionsaari, Hirvineva, Rahkola,

Urakkaneva). Lähistön tuulivoimahankkeet ovat suunnittelullisesti pitkällä ja voimaloiden yleispiirteinen sijainti ja korkeudet ovat olleet pitkään tiedossa. TM Voima on toimijana useassa tuulivoimahankkeessa.

Tuomiperän ja lähialueiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia ei ole kuitenkaan selvitetty analyttisesti lainkaan. FCG:n raportissa esitetty yhteisvaikutusten arviointi on tulkinnan ja päätelmien osalta puhdasta oletusta, eikä väitteille vähäisistä vaikutuksista esitetä mitään todistusaineistoa tms., joka osoittaisi väitteet päteviksi (kuvasovitteet, melumallinnukset, välkeanalyysit yms.). Väitteet vähäisistä yhteisvaikutuksista ovat epäuskottavia. Esimerkiksi Pinolassa asuvilla lähimmät tiedossa olevat suunnitellut voimalat ovat noin 2 kilometrin etäisyydellä kahdessa suunnassa (Tuomiperä ja Puutionsaari). Jos kaikki lähialueen tuulivoimahankkeet toteutuvat, on muutos kylissä, erityisesti Kantokylällä, dramaattisen suuri. Maisemakuva muuttuisi teollisuusmaisemaksi lähietäisyydellä jokaisessa ilmansuunnassa.

Rakennusvalvonnan vastine

Kaavoitusvaiheessa on kohteelle tehty yhteisvaikutusten arviointi. Tämä tarkoittaa, että jos tuulivoimalat rakennettaisiin kaavan mukaisesti selvitys olisi riittävä. Tässä valituksen alaisissa päätöksissä on kuitenkin käsitelty tuota 14% korotusta, joten uutta selvitystä ei ole sitä varten toimitettu. Tuulipuistoja kaavoitetaan ja rakentuu ja uusissa hankkeissa otetaan aina sitten huomioon suunnitellut ja rakentuneet tuulipuistot.

Kohta 4)

Rakennusluvassa ei ole määritetty toteutettavaa voimalaitostyyppiä eikä teknistä yksilöintitietoa kuten suurinta sallittua äänitehotasoa.

Rakennusvalvonnan vastine

Rakennushankkeeseen ryhtyvän mukaan he eivät vielä tiedä voimalaitostyyppiä, joten he eivät tiedä vielä teknisiä yksilöintitietojaakaan. Kaavoitus- ja poikkeamispäätösten käsittely vie vuosia, ja sinä aikana tuulivoimatekniikka menee eteenpäin. Vanhaa tekniikkaa poistuu ja uutta tulee tilalle. Tuulivoimatoimittaja ei halua sitoutua vanhaan tekniikkaan, jos sitten kun lupa-asia on lainvoimainen, tarjolla on nykyaikaisempaa, vähämeluisempaa ja paremmin tuottavaa tekniikkaa. Voisi myös olla että vanhaa tekniikkaa, johon lupa on sidottu, ei vuosien päästä ole enää saatavilla.

Kaavassa ja poikkeamispäätöksellä ja rakennusluvalla on heille annettu rakennettavien tuulivoimaloiden reunaehdot, joita on noudatettava.

Liitteenä 1 on luettelo hallinto-oikeudelle toimitetuista asiakirjoista Ylivieskan rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksiin:

28.4.2020, § 12 - 27 liittyen

Oheismateriaali

- Tuulivoimapuistojen yhteisvaikutusten arviointi
- Palotekninen selvitys
- Naapurien kuuleminen
- Alustava perustamistapalausunto
- Liite 1 liitteeseen 11 vastine naapurien huomautuksiin

Johtava rakennustarkastaja: Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää lähettää johtavan rakennustarkastajan valmisteleman lausunnon Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA: Hyväksyttiin.

Viranhaltijapäätökset

Rakennus- ja ympäristölautakunta 19.10.2020 § 73

Johtava rakennustarkastaja
Rakennustarkastaja
Ympäristöpäällikkö

7.10. - 14.10.2020
7.10. - 14.10.2020
16.10.2020

Ympäristöpäällikkö: Lautakunta merkitsee päätökset tiedoksi.**RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA:** Lautakunta merkitsi päätökset tiedoksi.

Rakennus- ja ympäristölautakunta**VALITUSOSOITUS****PÖYTÄKIRJAN NÄHTÄVÄNÄPITO**

Pöytäkirja on asetettu nähtäville yleiseen tietoverkkoon kaupungin kotisivuille **21.10.2020**.

Valituskielto

§:t 72,73

Valitusviranomaisen ja valitusaika

Kunnanhallitus

§:t 68,69,70

Valitusaika 14 päivää

Hallinto-oikeus

§:t 71

Valitusaika 30 päivää

Rakennus- ja ympäristölautakunta

§:t

Valitusaika 14 päivää

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

§:t

Valitusaika 30 päivää

Pohjois-Suomen maaoikeus

§:t

Valitusaika 30 päivää

Vaasan hallinto-oikeus

§:t

Valitusaika 30 päivää

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusperuste ym.

Kirjallinen valitus on valittajan itsensä tai hänen valtuuttamansa asiamiehen annettava taikka toimitettava lähtin välityksellä tai postitse valitusviranomaiselle viimeistään yllä mainitun valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä luettuna siitä päivästä, kun päätös on säädetyllä tavalla asetettu yleisesti nähtäväksi tai tiedoksi saamisesta, jos valitus perustetaan siihen, että päätös loukkaa hänen oikeuttaan. Valituskirjelmään on liitettävä pöytäkirjanote tiedoksi-anto- tai saantitodistuksineen.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksianto- katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Pöytäkirjan tarkastajat: